

Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj – Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Anul universitar 2007-2008
Semestrul I

Programa analitică

I. Informații generale despre curs, seminar, lucrare practică sau laborator.

Titlul disciplinei: Sistemele internaționale de la pacea din Westphalia până în secolul XXI

Codul: RI15101

Numărul de credite: 7

Locul de desfășurare: Sala Pompiliu Teodor (str. Napoca nr. 11)

Programarea în orar a activităților: săptămânal , curs și seminar

II. Informații despre titularul de curs, seminar, lucrare practică, sau laborator

Nume , titlul științific: Prof.Univ. Dr. Csucsuja Istvan

Informații de contact: icsucsuja@yahoo.com

Tel. 0264/530718

Ore de audiență: marți : 14-16

III. Descrierea disciplinei:

Cursul își propune să prezinte, într-o manieră analitică, evoluția sistemului internațional din perioada sa clasică (de la pacea westphaliană din 1648 până în 1945) până în primii ani ai secolului nostru. Cursul înbină metodologia de lucru a istoriei și cea a relațiilor internaționale, surprinzând atât cronologia principalelor evenimente din perioada studiată, circulația ideilor și valorilor sau biografia marilor personalități istorice, cât și definirea unui sistem internațional prin configurarea actorilor, distribuția de putere, relațiile între actorii internaționali, procesele de decizie, motivațiile și interesele actorilor, precum și factorii interni și externi care au condus fie la sedimentarea unor constante, fie la schimbări sistemice.

Metode: Prelegeri interactive, expunerea , dezbaterea, conversația analitică , la seminarii și analiza de text, referate și coreferate.

IV. Bibliografie obligatorie:

Adam Watson, „The evolution of international Society: A Comparativ Historical Enaliysis, Routlege, London, New York, 1992.

Henry Kissinger, Diplomácia, Tanem – McGrau – Hill – Grafo, Budapest, 1996.

Fischer Ferenc, A megosztott világ. A Kelet-Nyugat, Észak-Dél nemzetközi kapcsolatok fő vonásai, 1944-1991(Lumea divizată. Caracteristicile principale ale relațiilor internaționale Est-Vest Nord –Sud 1941-1991)Budapest 1993.

Ch. Zoogbibe, Histoire des relation internationales, Paris, 1994-1995.

Ormos Mária- Majoros István, Európa a nemzetközi küzdötérén. Felemelkedés és hanyatlás, 1814-1945, (Europa în arena internațională. Ascensiune și declin, 1814-1945) ,Osiris, Budapest, 1998.

Paul Kennedy, A nagyhatalmak tündöklése és bukása. Gazdasági változások és katonai konfliktusok 1500-2000, (Ascensiunea și căderea marilor puteri. Transformări economice și conflicte militare 1500-2000), Akadémiai kiadó, Budapest , 1992.

I.Wallerstein, The World System, New-York, 1974

Bányász Rezső, Századunk Amerikája- "amerikai évszázad, (America secolului nostru-secolul americii), Budapest, 1986.

Charles Gati, Füstbe ment tömb, (Blocul evaporat), Budapest, 1995.

Constantin Vlad, Diplomația secolului XX, Fundația Europeană Titulescu, București, 2006.

Paul Johnson, A modern kor. A XX század igazi arca, (Europa modernă. Înfațișarea reală a secolului XX.), Budapest, 2000.

K. I. Holsti, International politics, Prentice Hall, Eaglewood Cliffs, 1992.

Andrei Miron și alții, Manual de relații internaționale, Polirom, Iași, 2006.

V. Materiale folosite, în cadrul procesului educațional, specific discipline:

Hărți , videoproiector, documente editate;

VI. Planificarea/ calendarul întâlnirilor și verificărilor/ examinărilor intermediare.

1. curs: Sistem internațional; noțiuni introductive. Sistem, sistem internațional, actori, structură, forma de viață, acțiune, reguli de funcționare, mecanisme de transformare, sisteme internaționale istorice.

Bibliografie:

Holsti, op. cit. , 3-51

Manual de relații internaționale, 11-60

Fischer, op. cit., 9-19.

2. curs: Pacea de la Westphalia (1648) și începuturile sistemului internațional modern.

Manifestare a valorilor iudeo-creștine, universalism și interese dinastice. Actori și semnificații.

Bibliografie:

Manual de relații internaționale, 19-22

Kennedy, op.cit. 41-70.

Kissinger, op. cit. 47-68.

3.curs: Acordurile de la Utrecht (1713 – 1714) și consolidarea regulilor echilibrului de putere european. Context istoric, războiul de succesiune la tronul Spaniei.

Bibliografie:

Kennedy, op. cit. 86-89; 105-107

Kissinger, op. cit. 60-68.

Manual de relații internaționale, 22-25.

4. curs: Sistemul Westphalian în tranziție: De la revoluția franceză, la Congresul de la Viena. Revoluție, armată națională, războaie napoleoniene.

Bibliografia:

Kennedy, op. cit., 67-70; 97-111.

Manual de relații internaționale, 22-25.

Kissinger, op. cit, 62-68.

5. curs: Concertul european al puterilor. Congresul de la Viena, 1814-1815, Reguli și mecanisme de funcționare, actori, legitimism, implicații.

Bibliografie:

Kissinger, op. cit., 69-91

Ormos-Majoros, op. cit., 21-32

Manual de relații internaționale, 25-30

6.curs: Destrukturarea sistemului european al echilibrului de putere. Evoluții istorice după Viena, Războiul Crimeei, renașterea Germaniei. Otto von Bismarck, Wilhelm al II-lea . Epoca imperialismului . Formarea alianțelor militare. Primul război mondial.

Bibliografie:

Kissinger, op. cit., 94- 128; 196-210.

Manual de relații internaționale, 31-33.

Ormos-Majoros, op. cit., 123-130; 148-151; 215-243.

7. curs: Sistemul internațional al păcii de la Versailles. Context. Pacea de la Versailles. Punctele lui Wilson. Liga națiunilor. Securitate colectivă, reguli și mecanisme de funcționare.

Bibliografie:

Kissinger, op. cit., 242-261.

Ormos – Majoros, op., cit., 251-281.

Manual de relații internaționale, 31-33

Vlad, op. cit. 55-66.

8. curs: Noua ordine în Europa . Noile structuri în politica externă a puterilor. Caracteristici ale unităților, forme de interacțiune, reguli de funcționare, reguli de transformare.

Bibliografie:

Kissinger, op. cit., 262-283.

Ormos – Majoros, op., cit., 287-292.

Vlad, op. cit. 67-80.

9. Curs Al doilea Război Mondial și distrugerea ordinii de la Versailles. Evenimente decisive implicații..

Bibliografie:

Kissinger, op. cit., 284-314.

Ormos – Majoros, op., cit., 399-432.

Vlad, op. cit. 184-203.

Fischer, op. cit. 9-21.

10. curs: Sistemul internațional postbelic: viziune în ansamblu. Reglementarea ordinii internaționale postbelice. Arbitrii ONU sistemul de la Bretton-Woods. Bibliografie:

Kissinger, op. cit., 407-430.

Ormos – Majoros, op., cit., 485-497..

Fischer, op. cit. 54-61.

11. curs: Sistemul internațional bipolar. Originile războiului rece .

Bibliografie:

Manual de relații internaționale, 33-39

Fischer, op. cit. , 113-152.

Kissinger, op. cit., 431-458.

Kennedy, op. cit., 327-351.

12. curs: Sistemul internațional bipolar (II): Superputerile, reguli și mecanisme de soluționare, forme de interacțiune, crizele în timpul războiului rece, războaie limitate, decolonizare.

Bibliografie:

Fischer, op. cit., 152-196.

Kennedy, op. cit., 351-372.

Vlad, op. cit., 360-436.

13. curs: Sfârșitul Războiului Rece și evoluția sistemului internațional. Reconfigurarea lumii după Războiul Rece, dispariția amenințării bipolare, amenințări transfrontaliere, democratizare, fundamentalism.

Fischer, op.cit., 337-347.

Kennedy, op. Cit., 372-390

Vlad, Op. Cit., 657-698.

Kissinger, op. Cit., 762-804

14. curs: Sistemul internațional în secolul XXI. Caracteristici ale unităților, structură, formele de interacțiune, reguli de funcționare, reguli de transformare.

Manual de relații internaționale, 39-41.

Fischer, op. Cit. 347-380

Kissinger, op. Cit., 805-838.

Seminarii:

1. Seminar. Prezentarea temelor de seminar și a bibliografiei, prezentarea obiectelor seminarului, modalitățile de lucru, criteriile de întocmire a referatelor și de evaluare a activităților de seminar.
 - Kissinger, op. Cit., 9-20
 - Ormos-Majoros, op. Cit., 16-21.
 - Fischer, op. Cit., 9-21
- 2 Seminar. **Tipurile de configurare a sistemelor internaționale.** Actori și structură
 - Manual de relații internaționale, p 15-19
 - Holsti, op. Cit., 25-49
 - Vlad, op. Cit., 15-31
3. Promovarea valorilor creștine la tratativele de pace. Războiul de 30 de ani și pacea de la Westphalia.
 - Kissinger, op. Cit, 47-68.
 - Ormos-Majoros, op. cit., 18-21
 - Kennedy, op. Cit., 34-39
4. Realizarea echilibrului de putere. Însemnătatea acordurilor de la Utrecht. (1713-1714) în elaborarea principiilor : legitimitate și dinastică.
 - Kennedy, op. Cit., 102-111
 - Kissinger, op. Cit., 57-65
 - Manual de relații internaționale, 22-25
5. Congresul de la Viena. Moment de importanță deosebită în istoria diplomației. (referat+ coreferat). Principiul legitimității.

- Kissinger, op. Cit., 69-93.
- Ormos-Majoros, op. Cit., 22-32.
- Kennedy, op. Cit., 125-135.
- Manual de relații internaționale, 25-30.

6. Rolul actorului principal: statul național în sistem. Suveranitate națională. Concertul european al puterilor

- Kennedy, op. Cit., 139-171
- Ormos-Majoros, op. Cit. 80-89
- Kissinger, op. Cit., 69-93

7. Hegemonie a Germaniei în Europa? Relațiile germano-ruse în vremema lui Bismarck(referat+ coreferat).

- Kissinger, op. Cit., 129-161
- Kennedy, op. Cit., 176-185.
- Ormos-Majoros, 104-107, 123-130, 147-155

8. Congresul de Pace de la Paris. Diplomația sub zodia războiului și perspectivele oferite de cele 14 puncte ale lui Woodrow Wilson.

- Vlad, op. Cit., 39-55
- Ormos-Majoros, 251-270
- Kennedy, op. Cit., 261-275.

9. Securitatea colectivă și slăbiciunile sale sub presiunea raporturilor de forță. Locarno, Pactul Briand-Kellog. (Diplomația la nivel înalt, făcută de Nicolae Titulescu).

- Kissinger, op. cit., 242+261.
- Vlad, op. cit., 74-122
- Kennedy, op. cit., 313-327.

10-11. Dinamica cedărilor. Al Doilea Război Mondial realizarea și funcționarea unor cooperări antagonice.

- Vlad, op. cit., 122-157, 184-202.
- Ormos-Majoros, op. cit., 407-409, 420-423, 461-462, 489-493.
- Johnson, op. cit., 389-420.
- Kennedy, op. cit., 327-336.

12. Seminar: Către o lume bipolară. De la starea de aliați la cea de inamici în Războiul Rece. ONU, matricea vieții internaționale.

Bibliografie:

- Fischer, *op. cit.*, 61-86.
- Johnson, *op. cit.*, 493-526.
- Vlad, *op. cit.*, 228-239.
- Kennedy, *op. cit.*, 327-336.
- Kissinger, *op. cit.*, 407-430.

13. Seminar: În cadrul sistemului bipolar. Confruntări pe marginea prăpastiei în timpul Războiului Rece.

Bibliografie:

- Kissinger, *op. cit.*, 459-478; 509-539.
- Vlad, *op. cit.*, 360-440.
- Roberts, *op. cit.*, 291-315.

- Johnson, *op. cit.*, 697-744.
- Fischer, *op. cit.*, 113-196.

14. Seminar: Într-o lume unipolară. Trăsături ale Ordinii Mondiale în perioada post-Război Rece. Un nou mediu internațional. România în NATO și în UE – insecuritate în fața noilor amenințări la adresa păcii și securității.

Bibliografie:

- Kissinger, *op. cit.*, 805-838.
- Vlad, *op. cit.*, 703-707; 749-756.
- Johnson, *op. cit.*, 873-894.
- Kennedy, *op. cit.*, 413-421; 483-502.
- Fischer, *op. cit.*, 347-380.

VII. Modul de evaluare:

Examen oral din temele cursului și bibliografia obligatorie: 60%.

Verificări pe parcurs din tematica seminarului: 20%.

Referat din temele propuse la seminar: 10%

Prezența și activitatea la seminar: 10%.

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

Prezența la cursuri este facultativă (conform Cartei UBB), cu precizarea că bibliografia obligatorie și cea recomandată în tematica acestuia trebuie parcursă și de către cei care nu participă la cursuri. Prezența la seminarii este obligatorie. Frecvența minimă pentru acceptarea la examinarea scrisă este de 75% din orele de seminar. Orice încercare de fraudă la examen sau verificările pe parcurs duc la aplicarea reglementărilor din contractul de studii și Carta UBB.

IX. Bibliografia opțională:

- Blockwell Encyclopaedia of Political Sciences
- Encyclopaedia Britannica
- Nagy Magyar Lexikon
- Borhi László: *Az Egyesült Államok és a szovjet zóna 1945-1990* [SUA și zona sovietică 1945–1990], Budapest, 1995.
- Robert Schuman: *Európáért* [Pentru Europa], Pécs, 1991.
- Halmosy Dénes: *Nemzetközi szerződések, 1945-1982*. [Tratatele internaționale, 1945-1982], Budapest, 1985.
- Paul Kennedy: *A huszonegyedik század küszöbén* [În pragul sec. XXI], Budapest, 1997.
- Robert Gilpin: *Economia mondială în secolul XXI. Provocarea capitalismului global*, Iași, 2004.
- Ian Palmowski: *Dicționar Oxford de istorie universală contemporană. De la 1900 până azi*, 1-2, traducere Simion Ceaușu, All, București, 2005.
- *Geopolitikai szöveggyűjtemény* [Culegere de documente de geopolitică], red. Csizmadia Sándor, Molnár Gusztáv, Pataki Gábor Zsolt, Budapest, 1999.
- Al. Vianu, Zorin Zamfir, Constantin Bușe: *Relații internaționale în acte și documente*, Ed. Didactică și pedagogică, I, București, 1974.

Baze de date:

JSTOR

History Online
EBSCO
Proquest
Questia

Resurse internet:

Personalități politice: - <http://www.spartacus.schoolnet.co.uk/>

Sistemul de la Bretton-Woods: - <http://www.econ.iastate.edu/classes/econ355/droi/bre.htm>